

[Начало](#) > ... > [Семейноправни Въпроси И Наследство](#) > [Издръжка На Членове На Семейството](#) > [Germany](#)

Издръжка на членове на семейството

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Германия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и “задължение за издръжка”? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Лица, задължени да плащат издръжка:

- Лицата, които може да бъдат задължени да плащат издръжка са: - децата — на своите родители,
- родителите — на своите деца,
- съпругът — на другия съпруг,
- внуците или правнуците — на своите баби и дядовци или прабаби и прадядовци,
- бабите и дядовците или прабабите и прадядовците — на своите внуци или правнуци,
- нежененият/неомъженият родител — на другия родител, ако детето е поверено на грижите му
- регистрираният партньор — на другия регистриран партньор.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

За издръжката на деца няма възрастова граница: тя трябва да се плаща, докато детето се нуждае от нея, освен ако това е по вина на детето. Обикновено обаче от децата се очаква да започнат да се издържат самостоятелно, когато завършат своето образование и обучение. Според германското законодателство относно издръжката обикновено ненавършилите пълнолетие деца се ползват с предимство пред навършилите пълнолетие деца, които са завършили своето образование и обучение. Изискванията към лицето, което дължи издръжката, са по-строги и в реда на лицата, имащи право на издръжка, ненавършилите пълнолетие деца се нареждат преди навършилите пълнолетие.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

За признаване на задължението за издръжка страната, която има право на издръжката, по принцип трябва да се обърне към съда, към Службата за младежта (*Jugendamt*) или към нотариус, за да получи изпълнително основание (*vollstreckungsfähiger Titel*), с което се допуска принудителното събиране на определена парична сума.

Исково производство се провежда единствено пред съда. Задължението за удовлетворяване на иск обаче може да бъде признато пред нотариус или Службата за младежта. Обхватът на правомощията на Службата за младежта е по-ограничен от този на нотариуса: Службата за младежта може да регистрира задължение за издръжка на дете до 21-годишна възраст или искане на издръжка от майка или баща по

повод раждането на дете.

Споровете по иски за издръжка са от семейноправен характер и се разглеждат от семейния съд (*Familiengericht*). Производствата са регламентирани в Закона за разглеждане на семейни спорове и за извънсъдебно решаване на спорове (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit — FamFG*) и в Гражданския процесуален кодекс (*Zivilprozessordnung — ZPO*).

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Според член 1629, алинея 1 от Гражданския кодекс (*Bürgerliches Gesetzbuch — BGB*) родителите представляват детето съвместно; единият родител може да представлява детето самостоятелно, ако само той или тя упражнява родителските права или ако той или тя е упълномощен/а да вземе решение самостоятелно в съответствие с член 1628 от Гражданския кодекс. Следователно общото правило е, че родителите могат да предявяват иск от името на детето като негови законни представители. Според първото изречение на член 1629, алинея 2 от Гражданския кодекс обаче бащата и майката нямат право да представляват детето, когато съгласно член 1795 от Кодекса законният представител няма право да представлява детето поради конфликт на интереси. Това се отнася например за правните спорове между детето и съпруг на родителя. В такъв случай трябва да бъде назначено лице, наречено „лице, полагащо допълнителни грижи“ (*Ergänzungspfleger*), което да действа като представител на детето и да предяви иска от негово или нейно име. Исковите за издръжка представляват изключение от общото правило. Според второто изречение на член 1629, алинея 2 от Гражданския кодекс, ако родителите упражняват съвместно родителската отговорност по отношение на детето, родителят, който се грижи за детето, може да предяви иск за издръжка на детето срещу другия родител. С член 1629, алинея 3 от Гражданския кодекс тази разпоредба се изменя за случаите, когато родителите на детето все още имат сключен брак или регистрирано партньорство, но живеят разделено, или между тях има висящо дело за развод/раздяла. В такъв случай единият родител има право да предяви иск за издръжка на детето срещу другия родител само от свое собствено име. Това се прави с цел да се предотврати въвличането на детето като страна по бракоразводното дело/делото за раздяла между родителите.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Делата за издръжка се разглеждат от семейните съдилища (*Familiengerichte*), които са подразделения на местните съдилища (*Amtsgerichte*). Териториалната компетентност на съдилищата се определя по член 232 от Закона за разглеждане на семейни спорове и за извънсъдебно решаване на спорове.

Докато производството по брачното дело е висящо, по правило териториално компетентен е съдът, който е или е бил първоинстанционен съд по делото за развод. В останалите случаи териториалната компетентност често се определя по обичайното местожителство на ответника. Различно е положението при производства, които касаят задължения за издръжка на ненавършило пълнолетие дете или на дете, което се признава за ненавършило пълнолетие. В такива случаи компетентен е съдът по обичайното местожителство на детето или на родителя, упълномощен да действа от името на детето. Това обаче не се прилага, ако детето или родителят е с обичайно местожителство извън Германия.

Дете, което желае да подаде молба за издръжка срещу двамата си родители, може да направи това пред съда, който би бил компетентен да разгледа молба само срещу единия родител.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите

процедури?

По принцип страните по дела за издръжка трябва да бъдат представлявани пред съда от адвокат. Представителство от адвокат обаче не е необходимо, когато се подава молба за постановяване на временни и обезпечителни мерки (*einstweilige Anordnung*). Не е необходимо също така детето да има адвокат, ако Службата за младежта предоставя съдействие и го или я представлява при предявяване на иск за издръжка.

7 Трябва ли да заплатя такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Съдебните разноски, начислявани във връзка със съдебни производства за издръжка, са под формата на такси или разноски. Размерът на тези разноски се основава на цената на иска, хода на производството и конкретните обстоятелства по делото.

Съдебните разноски се заплащат на първо място от страната, която е осъдена със съдебното решение да ги плати. По принцип това е изгубилата страна.

Ищци, които поради своето лично и икономическо положение не са в състояние да платят изцяло съдебните разноски или които могат да плащат само на вноски, имат право да поискат правна помощ (*Verfahrenskostenhilfe*), с която да си помогнат за покриване на разходите по производството за присъждане на издръжка. За да се отпусне правна помощ обаче е необходимо планираният иск или защитата да има разумни шансове за успех и да не изглежда като злоупотреба с право. В зависимост от доходите и имущественото състояние на ищеца, отпуснатата правна помощ покрива изцяло или частично съдебните такси и разноските за собствения адвокат на страната, но не и разноските на адвоката на насрещната страна при отхвърляне на иска.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Издръжката трябва да се плаща редовно. Нейният размер се определя от потребностите и нуждите на страната, имаща право на издръжка, и от способността на дължащия издръжката да плаща. В тази връзка регионалните съдилища от втора инстанция (*Oberlandesgerichte*) са разработили таблици и насоки, които да се използват за определяне на единна ставка за елементите, които трябва да се вземат предвид. Таблицата в Дюселдорф редовно се използва като основа за изчисляване на размера на издръжката за дете.

Ако има промяна във фактическите обстоятелства, на които се основава съдебното решение, то може да бъде изменено по искане на страната, имаща право на издръжка, или на длъжника на издръжката. Според първото изречение на член 1612а, алинея 1 от Гражданския кодекс издръжката за ненавършило пълнолетие дете може също така да бъде индексирана в размер, възлизаш на процент от действащия към момента минимален размер на издръжката. Минималният размер на издръжката е уреден в член 1612а, параграф 1, изречения 2 и 3 от Гражданския кодекс и нараства стъпаловидно на три етапа с нарастване на възрастта на детето. Ако в съдебното решение е предвидено индексирание на издръжката, не е необходимо решението да се изменя, когато детето достигне съответната нова възрастова група.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

По принцип издръжката трябва да се плаща ежемесечно и авансово на страната, имаща право на нея, или — в случай на ненавършили пълнолетие деца — на родителя, който се грижи за тях, или на страната, която по друг начин има право да получава плащането.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Установените вземания за издръжка могат да бъдат изпълнени чрез принудително изпълнение (*Zwangsvollstreckung*). За принудителното изпълнение се прилагат общите правила в тази област.

Задължението за плащане на издръжка е подсилено и от факта, че за нарушаването му е предвидено налагане на наказателноправна санкция.

Лице, нарушило задължение за плащане на издръжка, може да бъде осъдено на лишаване от свобода до три години или плащане на глоба. Ако трябва неизбежно да се наложи наказание лишаване от свобода, съдът може да отложи изпълнението на присъдата и да разпорежи на осъдения да изплати дължимата издръжка. Съдът отменя отложеното изпълнение на присъдата, ако осъденият допусне грубо или постоянно нарушаване на съдебното разпореждане, с което дава основание за пораждаване на опасения, че може да извърши и други престъпления, и по-специално да не изпълни задължението си за издръжка. За лица, извършващи за първи път престъпление, прокуратурата може временно да се въздържа от повдигането на обвинения или съдът може временно да спре наказателното производство, при условие че в същото време на обвинения се даде предписание да плати дължимата издръжка в определен размер.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Съдебният изпълнител (*Gerichtsvollzieher*) може да налага заповед (*Pfändung*) върху движимото имущество като обезпечителна мярка (член 808, алинея 1 от Гражданския процесуален кодекс). При това следва да се спазват разпоредбите, предвиждащи ограничения за заповорирането, по членове 811—812 от Гражданския процесуален кодекс. Не подлежат на заповор вещите [несеквестрируеми вещи], посочени в член 811 от Кодекса. Предвидено е изключение за стоки, които са закупени при условията на запазване на правото на собственост до изплащане на цената (*Eigentumsvorbehalt*), както е посочено в член 811, алинея 2 от Кодекса. Според членове 811a и 811b от Кодекса се допуска ценни вещи, които съгласно член 811 са несеквестрируеми, да бъдат заменени от вещи с по-ниска стойност, изпълняващи същата функция.

Жилището на длъжника може да се претърсва без неговото или нейното съгласие само въз основа на съответна заповед, издадена от съдия (член 758a от Гражданския процесуален кодекс). Заповорирането на вземания е от компетентността на съда, пред който е висящо изпълнителното производство.

Членове 850 и сл. от Гражданския процесуален кодекс предвиждат изключения по отношение на заповорирането на трудовите доходи на длъжника. Размерът на трудовия доход, който не подлежи на заповор [несеквестрируем доход], зависи както от размера на приходите, така и от броя на лицата, които имат законно право да получават издръжка от длъжника. В помощ на изчислението е съставена таблица на размерите на несеквестрируемия доход. Таблицата е включена като приложение към член 850c от Кодекса. Тя се преразглежда редовно и при нужда сумите се коригират.

Ако принудителното изпълнение е във връзка с вземане за издръжка или вземане, произтичащо от неправомерно умишлено действие (*unerlaubte Handlung*), съгласно член 850d, респективно член 850f от Гражданския процесуален кодекс съдът по изпълнението може, по молба на вискателя, за определи различен размер на несеквестрируемия доход. Член 850f, алинея 1 от Гражданския процесуален кодекс

предвижда възможност длъжникът също да подаде молба за промяна на този размер, ако има специални лични потребности.

Съгласно член 850k от Гражданския процесуален кодекс е възможно банкова сметка на длъжника да бъде защитена от запориране. Такава сметка е известна като сметка, освободена от заповор, или „сметка Р“ (*Pfändungsschutzkon*, или *P-Konto*). С това се цели да се осигури разумен стандарт на живот за длъжника и лицата на негова или нейна издръжка. На първо място, „сметката Р“ има автоматична защита от налагане на заповор върху салда до размера на основната необлагаема сума, която понастоящем е 1 178,95 EUR на календарен месец. Тази основна необлагаема сума може да бъде увеличена при определени обстоятелства, например ако длъжникът има допълнителни задължения за издръжка. Повече подробности за сумите, освободени от заповор, може да намерите тук: <http://www.bmjv.de/DE/Themen/FinanzenUndAnlegerschutz/ZwangsvollstreckungPfaendungsschutz/Pfaendungsschutzkonto.html>. Помощите за деца и някои социалноосигурителни плащания също се ползват с допълнителна защита. Обикновено всичко, което длъжникът трябва да направи за получаването на такава защита, е да представи доказателство пред банката. В някои специфични случаи (напр. когато длъжникът има специални потребности поради заболяване) несеквестируемата сума по банкова сметка може да бъде коригирана за всеки отделен случай от съда по изпълнението.

Обичайният тригодишен давностен срок се прилага за икове за издръжка (член 195 от Гражданския кодекс), като периодът започва да тече в края на годината, през която е възникнал искът и правоимащата страна е била уведомена за него (член 199, първа алинея от Гражданския кодекс). Отделен давностен срок от 30 години се прилага само за просрочени задължения за издръжка, които се ползват с изпълнителна сила (член 197, първа алинея, точка 3 от Гражданския кодекс): срокът започва да тече от датата на влизане в сила на решението на съда или от датата на издаване на изпълнителното основание, или както е посочено в протоколите (член 201, първа алинея от Гражданския кодекс).

Давностният срок по икове за издръжка може да бъде спрян. Спирането означава, че срокът, през който давността е спряна, не се включва в давностния срок (член 209 от Гражданския кодекс). Такъв е случаят с издръжката на дете, докато детето навърши 21 години (член 207, първа алинея, изречение 2, точка 2, буква а) от Гражданския кодекс).

Ако бъде предприето действие за изпълнение или бъде подадено искане за такова действие, обичайният тригодишен давностен срок започва да тече отново (член 212, първа алинея, точка 2 от Гражданския кодекс). Това възпрепятства погасяването по давност на установените бъдещи икове за издръжка.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Разпореждането за изплащане на издръжка е обикновено изпълнително основание (*Vollstreckungstitel*) за парично вземане, което означава, че по принцип страната, имаща право на издръжка, трябва да се придържа към обичайните правила за принудително изпълнение и трябва самостоятелно да осигури изпълнението на вземането.

Службата за младежта обаче може да помогне за събирането на вземането, ако осигурява съдействие на дете съгласно член 1712 от Гражданския кодекс. От Службата могат да помогнат на детето по молба на родител, който самостоятелно упражнява родителската отговорност по отношение на детето, или, ако родителите съвместно упражняват отговорността, по молба на родителя, който се грижи за детето.

Трябва да се прави разлика между този сценарий и друг вид случай: страната, имаща право на издръжката, получава определени социалноосигурителни плащания, покриващи дадена потребност, която в противен случай би била покрита от плащането на издръжка. Ако получателят на подобни социалноосигурителни плащания има изискуемо и неизплатено вземане срещу страната, която дължи издръжката, по правило вземането за издръжка се прехвърля (цедира) на компетентния публичен орган, който след това предявява вземането за издръжка от свое име.

В някои специални случаи, когато детето се отглежда от самотен родител и другият родител не плаща каквато и да било парична издръжка, възниква право на плащания по Закона за авансовото плащане на

издръжка (*Unterhaltsvorschussgesetz – UVG*). След това Службата за авансово плащане на издръжка (*Unterhaltsvorschusskasse*) събира вземанията по издръжката, които са ѝ прехвърлени.

Освен това, ако длъжникът на издръжката не плаща никаква издръжка и трябва да бъде платена социална помощ (*Sozialhilfe*) (ако се приеме, че останалите изисквания за получаване на социална помощ са изпълнени), вземанията за издръжка се прехвърлят на доставчика на социалната помощ (по същия начин като горепосочените авансови плащания), след което той може да потърси принудително изпълнение. В случай на базовото обезщетение за лица, търсещи работа (*Grundsicherung für Arbeitssuchende*), прехвърлянето (цесията) се извършва само след изпращане на писмено известие от платилият доставчик на помощи до длъжника на издръжката.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Плащанията по Закона за авансовото плащане на издръжка и плащанията на социални помощи и на базово обезщетение за лица, търсещи работа, посочени в отговора на въпрос 12, представляват самостоятелни социалноосигурителни плащания с ограничен обхват и не представляват издръжка в тесния смисъл на думата. Те се плащат направо на взыскателя от компетентните публични органи. Те не зависят от това дали може или не може да бъде събрано вземането за издръжка. Публичните органи, на които се прехвърля вземането за издръжка, могат да прибегнат към принудително събиране на вземането от свое собствено име.

За разлика от плащанията по Закона за авансовото плащане на издръжка и плащанията на социална помощ и на базово обезщетение за лица, търсещи работа, съдействието, предоставяно от Службата за младежта във връзка с вземания, не поражда отделно право на плащане от отговорния публичен орган. В този случай ролята на публичния орган е ограничена до това да помогне на взыскателя да предяви и събере принудително вземането за издръжка.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Ако взыскател на издръжка желае да събере чрез принудително изпълнение вземането си за издръжка от длъжник, който е с местожителство в чужбина, той или тя може да поиска съдействие от Федералната служба за правосъдие (*Bundesamt für Justiz*) в Бон. Федерална република Германия е определила Федералната служба за правосъдие за централен орган по отношение на презгранични производства за издръжка.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Заявленията по член 55 от Регламента на ЕС за задълженията за издръжка, член 9 от Хагската конвенция за издръжка от 2007 г. или член 2, параграфи 1 и 2 от Конвенцията на ООН от 1956 г. от взыскател с местожителство в Германия се подават във Федералната служба за правосъдие в Бон, която ги предава на замоления централен орган. За повече информация вж.:

https://www.bundesjustizamt.de/DE/Themen/Buergerdienste/AU/AU_node.html

Данните за контакт на централния орган са следните:

Bundesamt für Justiz (Федерална служба по въпросите на правосъдието)

Referat II 4
53094 Bonn
Германия

Електронна поща: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

Тел.: +49(0)228 99410 6434

Факс: +49(0)228 99410 5202

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Правоимащите страни, които пребивават в чужбина, могат да се обърнат към централния орган на държавата, в която пребивават, съгласно член 55 от Регламента на ЕС за задълженията за издръжка, член 9 от Хагската конвенция за издръжка от 2007 г. или член 2, параграфи 1 и 2 от Конвенцията на ООН от 1956 г.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Тези молби трябва да се подават чрез централния орган на държавата по местожителство. Оттам те се препращат до централния орган на Федерална република Германия (вж. т. 14.2).

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Отговорът е „да“.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

Не се прилага.

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

По правило таксите по производството за издръжка се дължат авансово. В рамките на приложното поле на Регламента за задълженията за издръжка, правна помощ се предоставя съгласно членове 44—47 от регламента. При определени обстоятелства задължението за авансово плащане не се прилага, по-специално ако е предоставена правна помощ.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Германия е предоставила на своя централен орган — Федералната служба за правосъдие (*Bundesamt für Justiz*) — необходимите правомощия, за да се гарантира ефективността на мерките, описани в член 51.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Последна актуализация: 06/01/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.